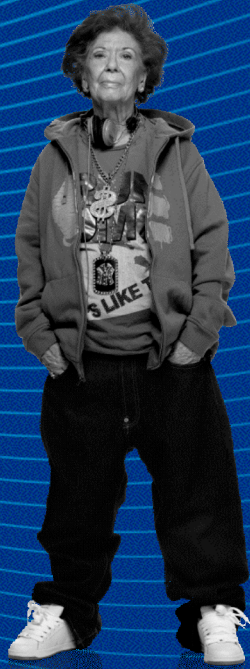


Vi snakker om kvinner og pensjon

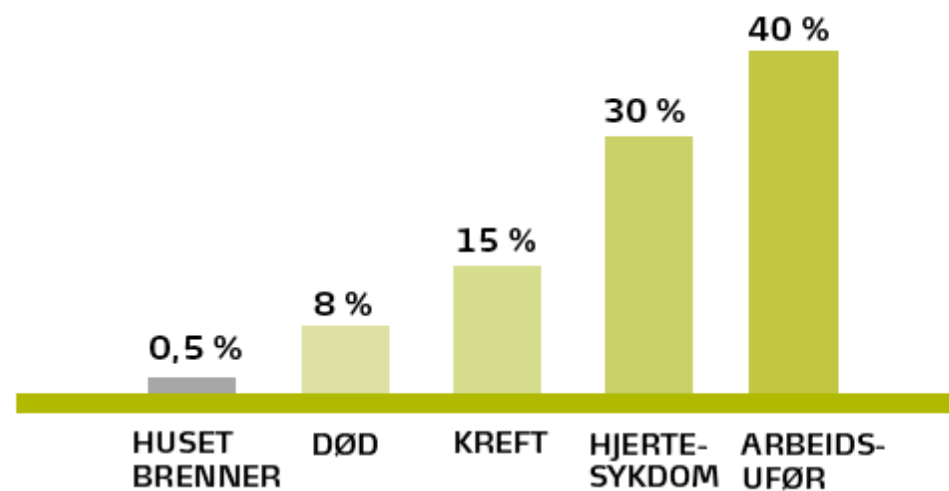


Økonomi – hvorfor er vi så lite opptatt av det?



Kvinne 35 år.

Hva skjer med henne de neste 30 årene?



44 prosent vil om skilsmissemønsteret forblir uendret, ha minst én skilsmisse bak seg, innen de er 60 år (kilde ssb)

Folketrygdens pensjonsytelser

- Alderspensjon
 - Grunnpensjon + tilleggspensjon
- Uførepensjon
 - Grunnpensjon + tilleggspensjon
- Ektefellepensjon
 - Grunnpensjon + 55% av avdødes tilleggspensjon
- Barnpensjon
 - 40% av G for første barn, deretter 25% av G

Folketrygdens elementer

- Grunnpensjonen er blant annet avhengig av:
 - Medlemstid i folketrygden (trygdetid)
 - Sivilstand
- Tilleggspensjonen er blant annet avhengig av:
 - Opptjente pensjonspoeng
 - Antall opptjeningsår (poengår)

Pensjonspoeng

- Pensjonspoeng regnes ut etter følgende formel:

$$\frac{\text{Inntekt} - G}{G}$$

- Inntekt under 6 G regnes med i sin helhet
- Inntekt mellom 6 og 12 G medregnes med 1/3
- Inntekt over 12 G medregnes ikke

Pensjonspoeng

Lønn kr 200 000: $200\,000 - 70\,256 : 70\,256 = 1.85$

Lønn kr 300 000: $300\,000 - 70\,256 : 70\,256 = 3.27$

Lønn kr 421 536: $421\,536 - 70\,256 : 70\,256 = 5.00$

Lønn kr 600 000: $421\,536 + 178\,464 \times 1/3 - 70\,256 : 70\,256 = 6.15$

40 års tjenestetid og snitt av de 20 beste gir sluttpoengtallet

Pensjon

Lønn kr 200 000: $1.85 - \text{kr } 70\,256 + 54\,589 = 124\,845$

Minstepensjon for enslige kr 136 296/gift eller samboer kr 111 696

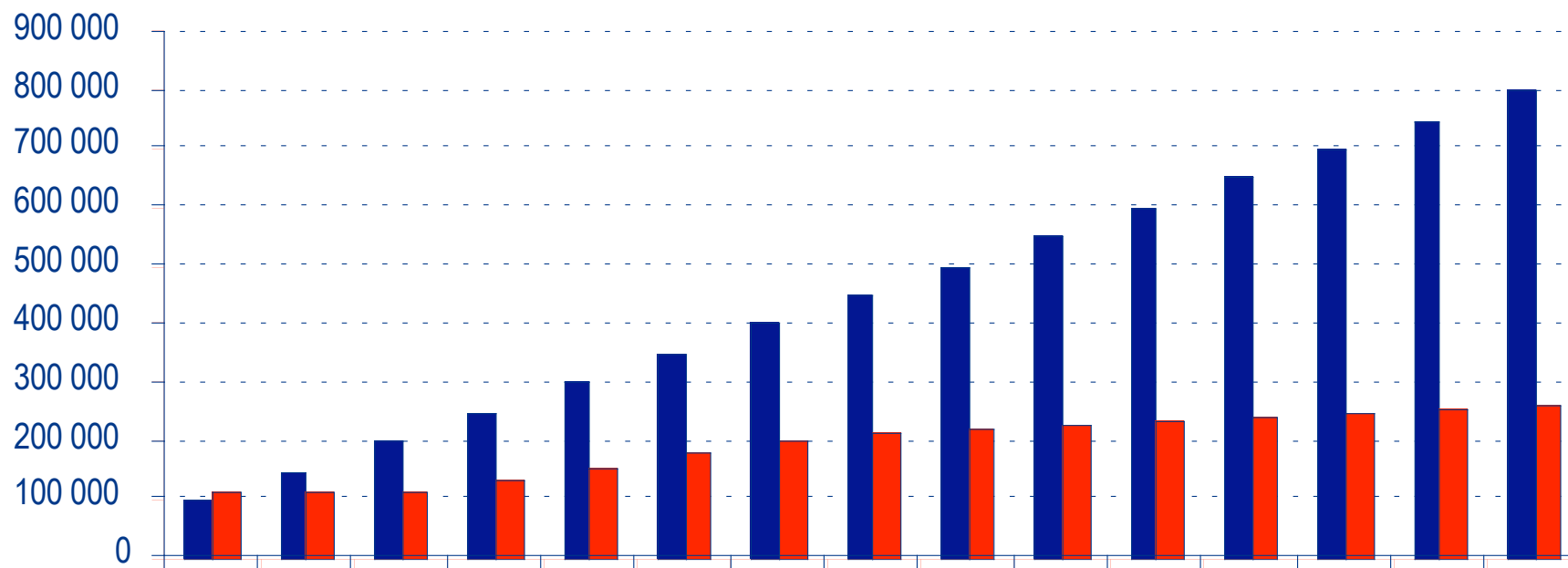
Er du enslig må du ha en inntekt i 2009 på over kr 228 000 for ikke å bli minstepensjonist

Ansatt i offentlig sektor: Etter 30 års tjenestetid 66 %.
2 % pensjonsinnskudd (kr 4 000 pr år)

Lønn kr 200 000 x 66 % = kr 132 000

Minstepensjon for enslig kr 136 296!

Hva får du i folketrygd?



■ Lønn	100 000	150 000	200 000	250 000	300 000	350 000	400 000	450 000	500 000	550 000	600 000	650 000	700 000	750 000	800 000
■ Folketrygd	111 707	111 707	114 307	135 257	156 210	177 210	198 210	211 241	218 241	225 241	232 241	239 241	247 241	253 241	260 241

Folketrygdens utbetaling til gift/samboer, yrkesaktiv i minst 40 år.

Beregning før skatt, opptjening etter 1992, G = 70 256

■ Lønn ■ Folketrygd

Behovsprøving

Beregnes på bakgrunn av avdødes inntekt

$1 G + 55\%$ av avdødes tilleggspensjon

Behovsprøves mot egen inntekt

- Skal ikke reduseres hvis faktisk eller forventet inntekt er mindre enn $1/2 G$.
- Ytelsen reduseres med 40% av inntekt over $1/2 G$.

Rett til pensjon

- Man deler ikke pensjonspoeng ved skilsmitter eller samlivsbrudd
- Gjenlevende samboer KAN ha rett til pensjon fra folketrygden (må ha eller hatt felles barn) – behovsprøves!
- Gjenlevende ektefelle KAN ha rett til ektefellepensjon fra folketrygden, men den behovsprøves også!
- Fra tjenestepensjonsordninger

Eksempel på samordning – pensjon i offentlig sektor

- Pensjonsgivende inntekt (F.trygd) kr. 300.000,- (Poengtall 3,27)
- Pensjonsgrunnlag (P-kassen) kr. 300.000,- (Poengtall 3,27)
- 30 års tjenestetid i full stilling, enslig pensjonist

Fra Folketrygden	Grunnpensjon Tilleggpspensjon	70 256 96 490	166 746
Samordning	Brutto tjenstepensjon Fast fradrag 3/4 G Fradrag for tilleggpspensjon	198 000 -52 692 -96 490	48 818
Til utbetaling før skatt			215 564

Deltidsarbeidende

- For deltidsarbeidende beregnes et pensjonsgrunnlag basert på en deltidsprosent som er gjennomsnittet av de 30 årene med høyest stillingsprosent
 - En yrkeskarriere med 15 år 50%, 10 år 70% og 12 år 100% gir da:
 - Vi bruker de 30 årene med høyest stillingsprosent. Derfor strykes 7 av årene med 50% stilling, slik at beregningen blir som følger:
 - $100 \times 12 / 30 + 70 \times 10 / 30 + 50 \times 8 / 30$
 - Dette gir en deltidsprosent på 76,66%
 - Pensjonsgrunnlag:
 - Pensjonsgrunnlag for full stilling x deltidsprosent

Deltidsarbeidende i offentlig sektor

Grunnlag for beregning av folketrygden: Sluttpoengttall 2,76
Pensjonsgrunnlag (P-kassen) kr. 229.980,- (Poengttall 2,28)
30 års tjenestetid i full stilling, enslig pensjonist

Fra Folketrygden	Grunnpensjon Tilleggpensjon	70 256 81 441	151 697
Samordning	Brutto tjenstepensjon Fast fradrag 3/4 G Fradrag for tilleggspensjon	151 787 -52 692 -67 277	31 818
Til utbetaling før skatt			183 515

Alderspensjon

Folketrygden

OTP (2 % - 5 % av lønn over 1
inntil 6 G – 8 % 6 – 12 G)

Tjenestepensjon på jobben

IPS



Hva bestemmer pensjonen?

Antall år

Pensjonsgivende inntekt

Hva slags annen
pensjonssparing du
har



KAFFEBAR OK MENS BARN ER SMÅ: Deltid eller sabbatsår vil straffe seg mye mer pensjonsmessig etter den nye pensjonsreformen. Unntaket er hvis du har omsorg for barn under seks år. For dem som tjener lite eller jobber deltid, vil det lønne seg å få barn, siden dette gir pensjonsopptjening som tilsvarer 273 145 kr. Mariann Johanson med datteren Sunnlva (ett år) kan derfor nyte latten på kafe i Oslo uten å være engstelig for knytt i pensjonen. Mariann er født i 1968 og blir dermed omfattet av de nye reglene.

Deltid straffes

**NYE PENSJONSREGLER,
TA GREPENE NÅ!**

Redusert stilling i opptil 20 år har
hittil ikke straffet seg i form av
dårlig pensjon.
Snart gir bare små
barn alibi for
sabbatsår uten at
pensjonen blir
redusert.

Uførhet

Folketrygden

OTP – 95 % uten uførepensjon

Tjenestepensjon – vanligvis – 60 – 70 % av lønn

IPS – nei

Uføreforsikring/uførepensjon!!!!

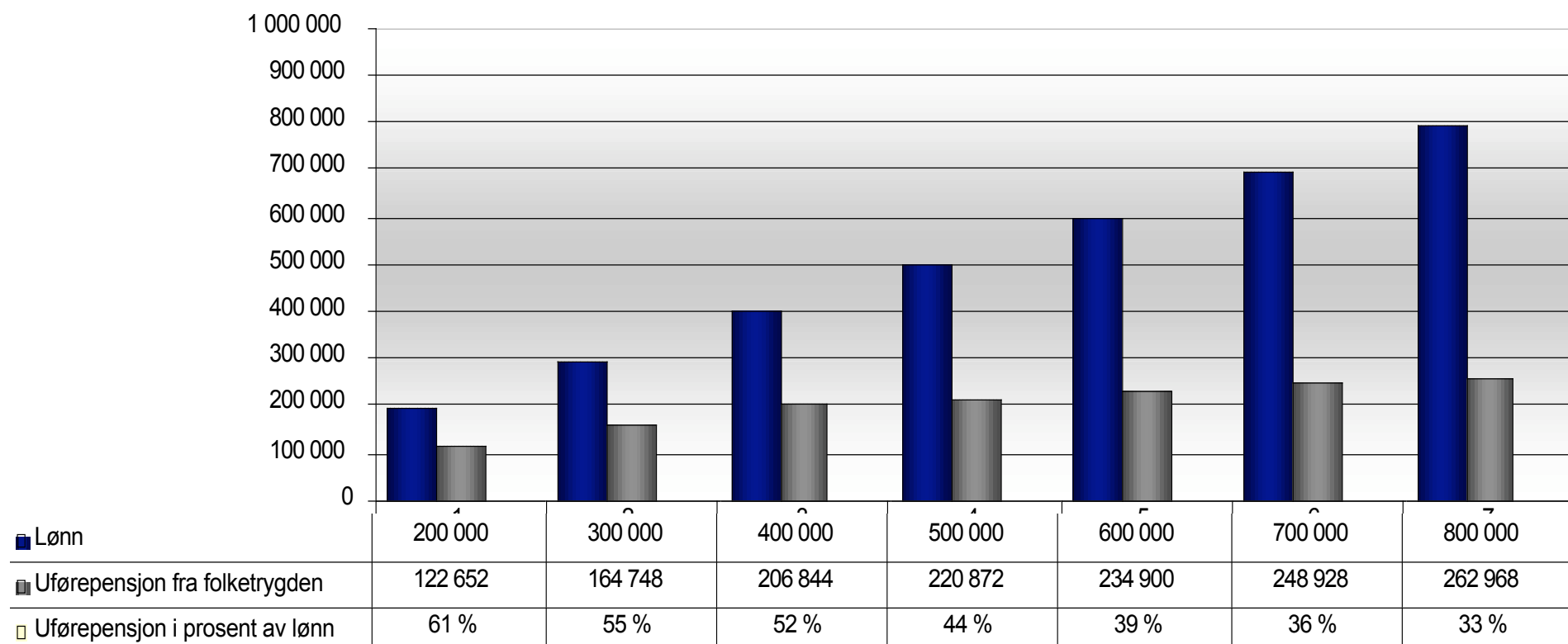
Hvor blir det av
uførepensjonen min?



Hva skjer hvis ...?

Kan du leve med halv lønn
hvis livet ditt endrer seg dramatisk?

Uførepensjon fra folketrygden



St.meld. nr. 5

(2006–2007)

Opptjening og uttak av alderspensjon
i folketrygden



Utsatt til 2011

Pensjonsreformens tre trinn

1. Pensjonsforliket mai 2005
2. Pensjonsmeldingen - St.meld. nr.5
(2006 - 2007)
Opptjening og uttak av alderspensjon
i folketrygden 20. oktober 2006.
Nytt forlik 21. mars 2007.
3. Videre arbeid fram mot 2008/2010:
 - Tilpasset AFP
 - Tilpasning av tjenstepensjoner
 - Arbeidsavklaringspenger
 - Uførepensjon
 - Lovarbeid folketrygden – med
overgangsregler
 - Samlet informasjon om pensjons-
rettigheter

Formål med pensjonsreformen

Utsagn fra politikerne:

- Ønske om et mer rettferdig pensjonssystem
- Det bør være en klarere sammenheng arbeid og pensjon
 - Alle år teller
 - Alle får mer igjen for å arbeide
- Innfører "all-årsopptjening", dvs. at alle med opptjening får inntekstpensjon
 - Færre minstepensjonister
- Det skal være valgfritt uttak av pensjon fra 62 år
 - Tilpasset AFP videreføres
- Du skal kunne jobbe så mye du vil ved siden av pensjon uten å miste pensjonen dine
- Det skal være et pensjonssystem du kan stole på !

Hovedtrekkene

- Inntektpensjonen tjenes opp gjennom hele livet ved at alle år fra 13 til 75 år teller med.
- Den enkelte bygger hvert år opp pensjonsrettigheter tilsvarende **18,1 %** av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G (pt kr 498.818,-.), og opptjeningen skjer fra første krone.
- Beholdningen vil også kunne bygges opp som følge av opptjening av pensjonsrettigheter basert på blant annet ulønnet omsorgarbeid, førstegangstjeneste eller ved arbeidsledighet.
- Beholdningen reguleres årlig med lønnsveksten for lønnstakerne.
- Nivået på den årlige pensjonen framkommer ved å dele pensjonsbeholdningen på et delingstall som i hovedsak reflekterer forventet antall gjenstående leveår som pensjonist.

Årlig pensjon øker med senere uttak - eksempel

Anne, født 1963

Karriere:

- Jobber fra 22 år
- Inntekt: 6 G (414 648 kroner) i hele karrieren

Uttak av pensjon skjer ved alder i hele år, $G = \text{kr } 69\,108$ (gjennomsnitt for 2008).

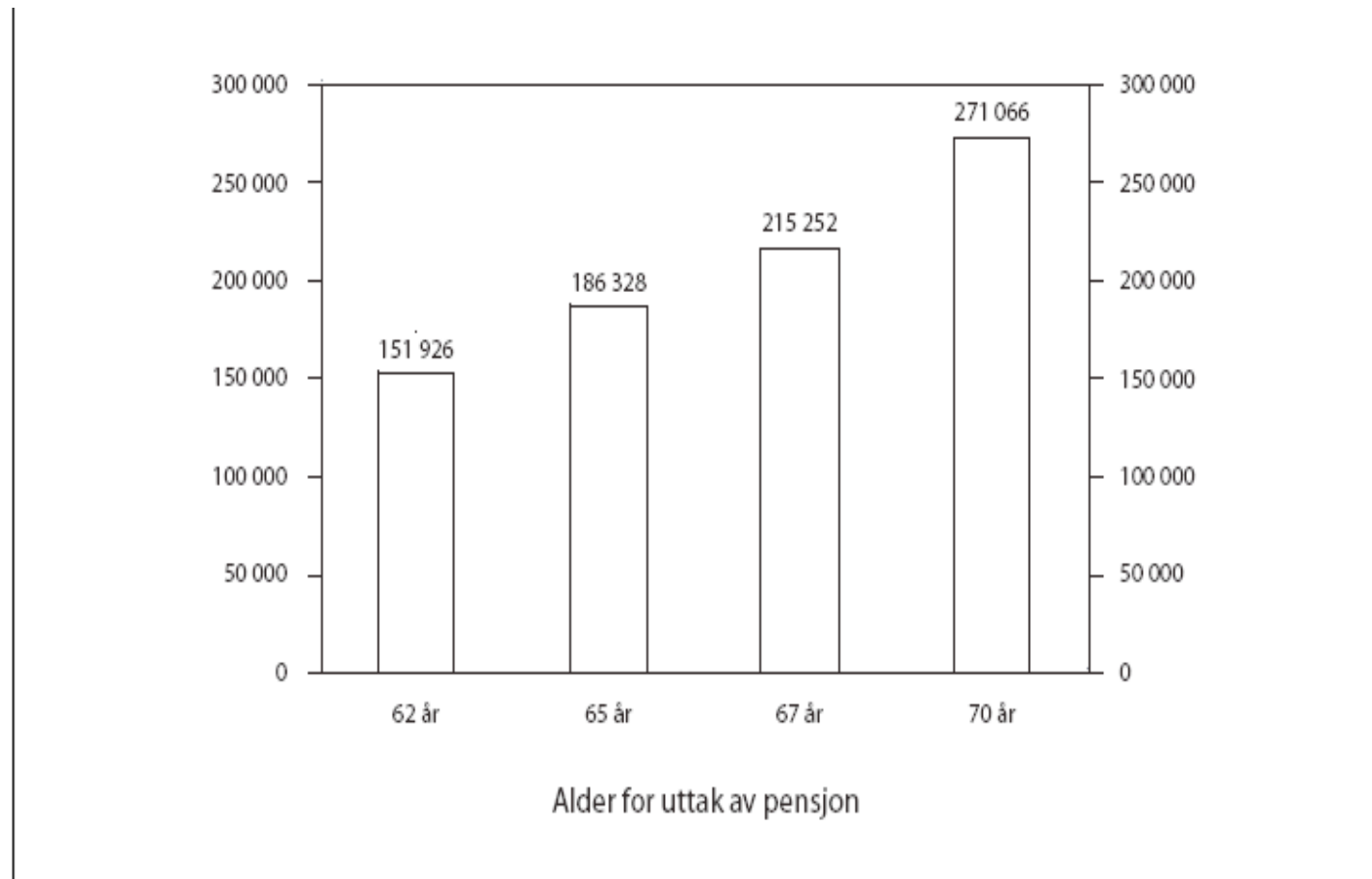
Anslåtte delingstall for 1963-årskullet:

Alder	62 år	63 år	64 år	65 år	66 år	67 år	68 år	69 år	70 år
Delingstall	19,76	18,94	18,13	17,32	16,50	15,69	14,89	14,09	13,29

Delingstall uttrykker forventet antall leveår som pensjonist (hvert årskull får sitt)

Fastsettes ved 61 år – baseres på statistikk

Hva får Anne i pensjon ?



Andre personer fra Annes årskull med andre opptjeningsprofiler, vil få samme pensjon dersom pensjonsbeholdningen er den samme

Garantipensjon

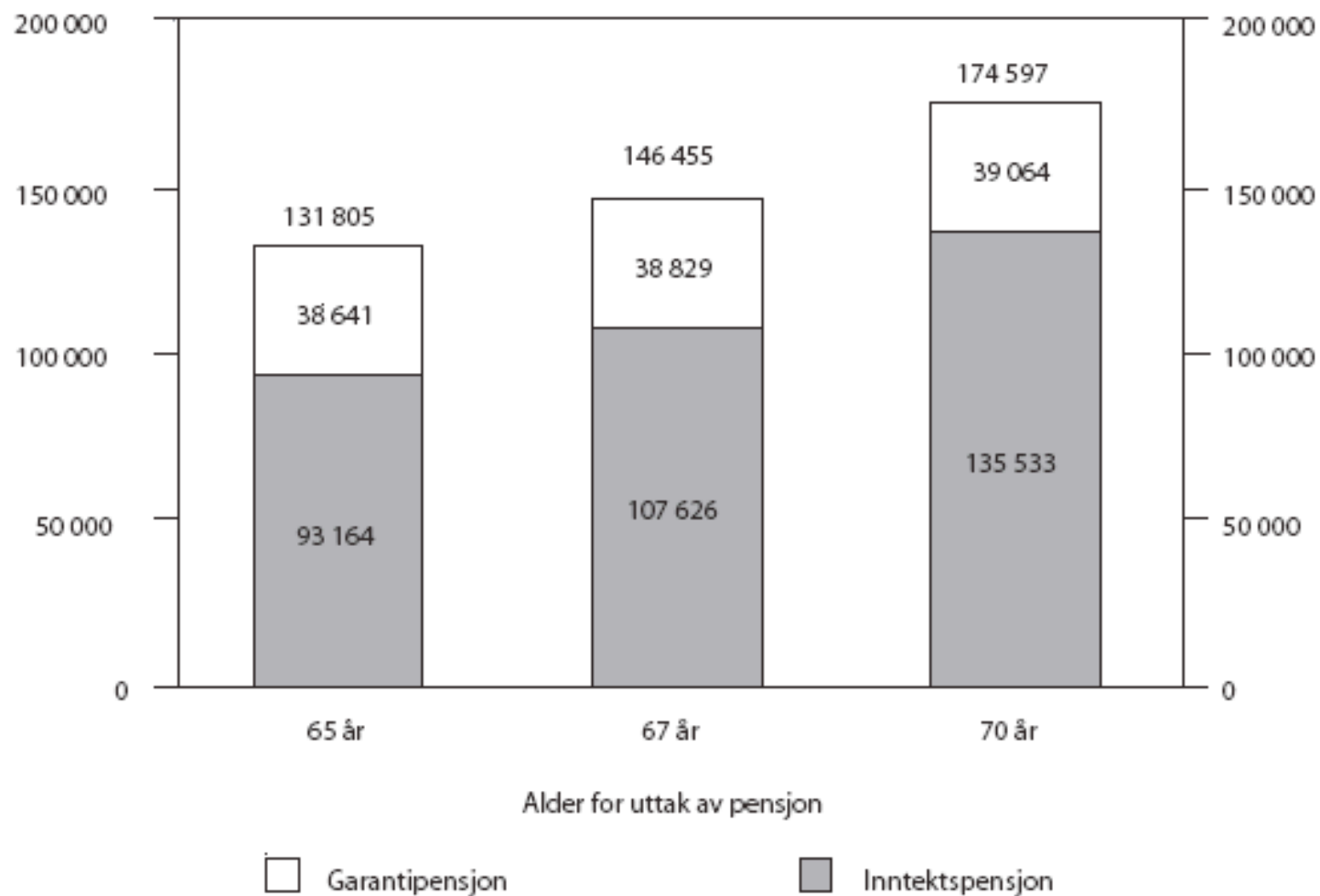
Reglene:

- Garantipensjonen skal være på nivå med dagens minstepensjon
- Den skal være differensiert etter sivilstand
- Det skal kreves 40 års trygdetid for å ha rett på full garantipensjon
- Garantipensjonen avkortes med 80 % av opptjent inntektpensjon slik at alle med pensjonsopptjening får pensjon ut over minstenivået.

Eksempel:

- Anette født i 1963 og jobber fra hun er 22 år
- Inntekt: 3 G (207 324) i hele karrieren
- Uttak av pensjon skjer ved alder i hele år, $G = \text{kr } 69\,108$ (Gjennomsnitt for 2008)

Årlig pensjon ved ulike uttaksaldere



Garantipensjonen er beregnet til å utgjøre 124 930 kroner målt i faste lønninger i 2030

Økonomiske effekter for den enkelte

- Alle skal kunne ta ut alderspensjon fra 67 år.
- Man skal kunne ta ut alderspensjon fra 62 år dersom pensjonen samlet ved 67 år vil overstige nivået for Garantipensjon.
- Uttak av delvis alderspensjon kan settes til mellom 20 og 100%. Det vil ikke være anledning til å ta ut gradert AFP-pensjon.
- Pensjon under utbetaling vil blir regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten dvs. at man tar lønnsveksten og trekker fra en fast faktor på 0,75 %.

Vinnere og tapere i forhold til dagens system

- De med stabile inntekter vinner, de med svingende inntekter taper
- De med yrkeskarrierer over 40 år vinner
- Aldersgrupper med lang levealder taper

Mitt råd til deg:

ta rede på hvilke utbetalinger du er sikret i dag om.....
(du ikke er født med garanti)

skaff deg oversikt over dine rettigheter

kontakt nav hvis du er usikker

sjekk med arbeidsgiver